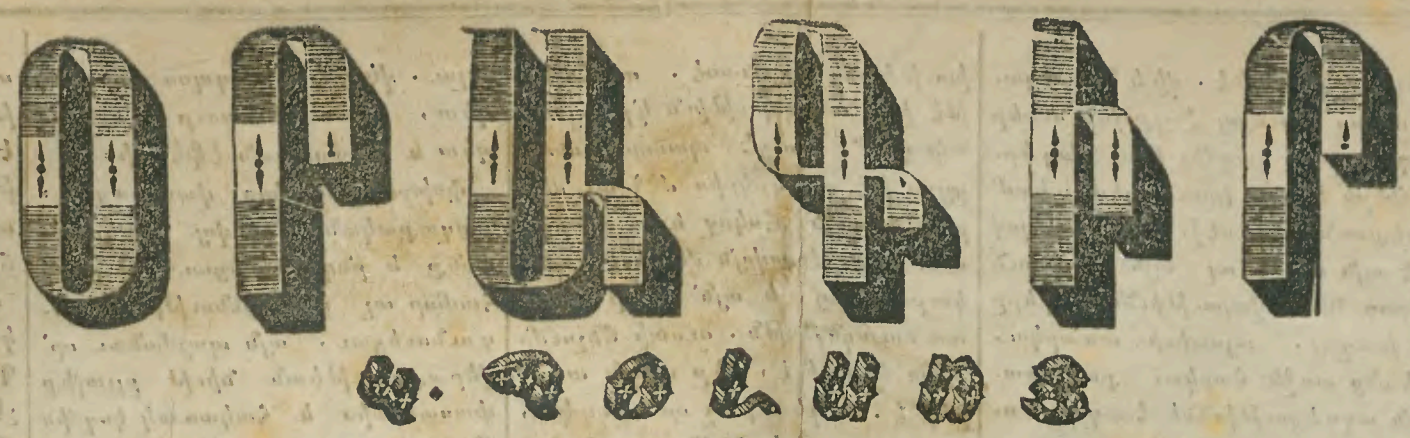

Օրացույցը կը հրատարակուի ա-
ռիւն օրացոյցի կը հրատարակուի
օրերէն :
Տարեկան գինն է Պոլսոյ հա-
մար կանխիկ 250 դրութիւն, իսկ
գաւառացի համար կանխիկ 21/2
Օսմ. ոսկի : Գոր. բաժանարդ
գրութիւնը կը պարտաւոր
ընեն կամ իրենց ուղղակի մեզ
գրիկն : Եւ կամ յիշեալ գումարը
վճարելու համար Պոլսոյ մէջը
ոյց տալ :

Օրացոյցն հաւաք 1 դրութիւն
կը ծախուի :
Մշակութեան տաղը տառքին
անդամի համար 3 դր. երկ-
րորդին 2 դր. և առելի ան-
դամներու համար ուրիշ սա-
կարկով իւր կը լրացայ :
Համար և ուրիշ գրութիւնը
պէտք է զրկել ֆինանսըրար
եօքուշու կուսութեան խան Ա
թիւ սենեակը : Օրացոյցն խօսա-
սարեան անուան :
Օրացոյցն հաւաք 1 դրութիւն
կը ծախուի :
Մշակութեան տաղը տառքին
անդամի համար 3 դր. երկ-
րորդին 2 դր. և առելի ան-
դամներու համար ուրիշ սա-
կարկով իւր կը լրացայ :
Համար և ուրիշ գրութիւնը
պէտք է զրկել ֆինանսըրար
եօքուշու կուսութեան խան Ա
թիւ սենեակը : Օրացոյցն խօսա-
սարեան անուան :

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՐԱՅԵՅԻՆ ԵՒ ԵՄԵԼԻՏԵԱԿԱՆ

ԵՐՐՈՐԻ ՏԱՐԻ 1289 ՄԱՌԻՍՐԵՄ 9 ԵՐԿՈՒՉԱՐԵՒ 6 ՄԱՐՏ 1872 ՄԱՐՏԻ 28 ԱՄԱՅՐԱՆԿԱ 18 ՄԱՐՏ ԹԻՒ 689

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 6 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄՏՐԻԱ

Կայիցիոյ աւագածոցիոյն օրո-
շումները քննութեան առնելու
պաշտօնով կազմուած յանձնաժո-
ղով մինչեւ Լեհացոց պահան-
ջութիւնը խաղաղութեան օրով
գոհացնելու կ'աշխատի միւս կող-
մէն Բուսիոյ կառավարութիւնը
Աւստրիոյ առջև դիմադրութիւններ
յարուցանելու ետեւ եղած է : Ա-
ւստրիոյ տէրութեան մէջ գտնու-
ող զանազան Սլաւ ժողովուրդնե-
րը կառավարութեան դէմ կ'ընդդ-
ռուին և իրեն թէ անոնց պաշտպան
եղած կը խորտակուին արեւմտեան
աւանանշանքներով : Աւստրիա շիտի
և զԼեհացիս գոհացնելու տրամադ-
րութիւնը փոխէ :

Եւրոպական թերթերէն ոմանք
Բուսիոյ կառավարութեան այսչա-
նայտակալ ըրած շարժումը կ'ըմ-
անդանեն : Եւրոպական թերթերէն
Աւստրիական լրագիրք կը հերքեն այս
տրամադրութիւնները :

Վրացի ազգային անուն լրագ-
րին այս մասին իր թղթակիցէն ըն-
դառնած նամակը Պէրլինի պաշտո-
նական ակումբներուն զգացմանց
հաստատում արձագանքը կրնայ
համարուի :

Արժան կը համարուի օրն թրդ-
թակցութեան հետեւեալ տողերը
մէջ բերելու :

Աւստրիոյ կառավարութեան կա-
լիցիոց հետ համաձայնութիւն
մը հաստատելու սկզբունքին և հա-
կաւորութեան Պէրլինի մէջ պատ-
ճառած մատանկութիւնը ծանու-
ցանող մէկ քանի լրագրաց առած
տեղեկութիւններուն ճշմարտա-
տէքը հաստատականաբար լու-
նաւորած է Աւստրիոյ մէջ Ոչ Բու-
սիոյ կառավարութիւնը ոչ ալ հա-
տարակութիւնը այս խնդրով զբա-
ղած ատենին չեն մոռնար որ ասի
բողբոյսին Աւստրիական ներքին
խնդիր մ'է : Եւ ոչ ոք կը մոռնա
մեզման միջամտութիւն մը ընելու
միջամտութիւն մը որ կրնայ հակա-
ռակ նշանակութիւն մը ստանալ :

Գործիքները նմանաբար Լեհ օ-
ջուցի Ասի շատ յայտնի է և կ'ընդ-
էնաւ հաստատուի որ թէ այս խնդ-
րոյն նպատակաւ լուծումը Աւստ-
րիոյ տէրութեան իրապէս ամբու-
թեան պատճառ ըլլալը ապացուց-
ուի : Լեհացոց հետ համաձայնու-
թեան մը գաղափարը բաւական
մեծ համակրութիւն մը պիտի գըտ-
նէ Պէրլինի մէջ : Որովհետեւ Աւստ-
րիոյ ամբութիւնը Բուսիոյ համար
խիստ մեծ շահ մ'է, և արդէն այս
ստիպել Գերմանիոյ և Աւստրիոյ մէջ
եղած բարեկամական նոր յարա-
բերութեանց պատկերը բողբոյսին
հասունցած կրնանք համարել : Սա-
կայն և այնպէս Կայիցիական խն-
դիրը Բուսիական մասնաւոր տե-

սութեամբ ալ կը նկատուի :
Պէրլինի մէջ հետեւեալ եղանա-
կաւ կը խորհին :

Աւստրիոյ և Բուսիոյ շահա-
ւոր ըլլայ Լեհացոց հետ համաձայ-
նիւ : Եւրոպայի Բուսիոյ շահը չի պա-
հանջեր որ ինքն ալ պայպիսի հա-
մաձայնութիւն մը ընէ : Եւ Լեհացո-
ցիոյ մէջ փոխադարձ համաձայնու-
թեան և հաշտութեան քաղաքա-
կանութիւնը երկրին մասնաւոր պի-
տոյցը կը համապատասխանէ : Բը-
րուսիոյ մէջ այս տեսակ համաձայ-
նութեան մը հարկը չի տեսնուի :
Թերեւս այս համաձայնութիւնը Ա-
ւստրիոյ զօրութիւնը ամրացնէ :
Եւրոպայի Բուսիոյ մէջ այս պէտք
չի կայ : Եւ ասկէ զատ շատ անգամ
Լեհացիները գոհացնելու համար
կառավարութիւնը բաւական ար-
ածութիւններ կուտայ :

Միւս լուսնի Բուսիոյ չի կրնար
Աւստրիոյ ընթացքին հետեւիլ : Այս
էր ահա Վիպիթ ար Սլաւոնիոյ տի-
նոր : Եւրոպայի յօդուածին ոգին :
որոյ ուրիշ նշանակութիւն ուրեւե-
ցաւ յանկուարի Սլաւ յօդուածը Ա-
ւստրիոյ ներքին գործոց միջամ-
տելու միտում ցոյց չէր տար բնա-
ւին : Այլ կանխաւ կ'իմացնէ թէ
Բուսիոյ այս խնդրոյն իրեն նկատ
մամբ ունեցած հետեւութիւնները
չէր ճանչնար :

Գալով յիշեալ Վիպիթին գե-
պանական միջամտութեան համար
ըրած գրոյցին : Թերեւս պաշտոնա-
պէս չը պիտի հերքուի այս : Բայն
զի հաւանականութեան շատ հե-
ռի ըլլալուն այդ պատճառ չի պիտի
ընեն իրեն : Մեզ համար զարմա-
նալին այն է որ այս զրոյցներուն
շատը Աւստրիոյ երկրին մէջ կը ծը-
նանին : Արդարեւ ոչ ժողովուրդի մը
և ոչ կառավարութեան մը պատիւ
կը բերէ օտար միջամտութեան մը
կատեմը : Երբ ներքին խնդիրներ
կը յաղտնեն : Գալով այն քաղա-
քական վարպետութեան որ ոչս
տեսակ լուրեր հնարել գիտէ : Եւ
այս հոս աղէկ աղբեցութիւն չ'ընեն
Թերեւս ասկէ քէն աղբեցութիւն
ընէ այլուր :

ՌՈՒՄԱՆԻՑ ԵՐԱՅԵՅԻՆ ԵՒ ԵՄԵԼԻՏԵԱԿԱՆ

ԹԵՂԵՐԸ

Ռումիական ֆինանսներ Ալեքսան-
դրեան կը գրէ :
Ռումիական երկամեդալիոց ընկե-
րութեան և անոնց շինութիւնը
ստանձնող գործակալաց մէջ վեր-
ջագետ պայմանագրութեան ծրա-
գիր մը ընդունուելով ստորագ-
րուցաւ : Այս պայմանագրոյն հա-
մաձայն Սլաւոնացիները ընկերու-
թեան կանխիկ չորս միլիոն թա-
ղէր պիտի վճարէ և 2 միլիոն ալ
0/0 չափով հինգ տարուան միջո-
ցի մը մէջ Այս վերջի երկու միլիոնը
Սլաւոնացիները պահանջատունը
վճարուի իր գործակալաց 500000 թա-
ղէրի գումարով : Եւ Սլաւոնացիները
Ասկէ զատ երկամեդալիոց ընկե-
րութիւնը սոյն պայմանագրոյն
Պիտերի մէջ ստորագրուելէն յետ-

այ 1871 յունվար և յուլիս ամի-
սներուն զլուսավարներն ալ տալ կը
խօսաւանայ : պայմանագրոյն ստ-
որագրութիւնը ձեւ մը կրնայ հա-
մարուիլ այժմ վստահ չի կարծը-
նոր որ գաւառութեան հանգիստի
նոր ընկերութեան գլուխ անցնող-
ներուն անգուշ ջանքերը յաջողե-
ցան վերջագետ լաւագոյն շաղի
մէջ զննել ձեռնարկութիւն մը որ
գործողութեամբ գէշ ուղղութիւն մը
առած էր : Եւ տարակայ չունէր
թէ գործը յաջողութեամբ պիտի
լինէր : Ռումիական երկամեդա-
լիները գեղեցիկ ապագայ մը ու-
նին : անոնց յատակագիծը : Ինչ-
պէս Սլաւոնացիները բոլոր գոր-
ծերը : Եւ մտածուած է : միմիայն
գործողութիւնը քիչ մը աղէկ
չէր : Ռումիական իշխանութիւնը
օրըստօր կը յառաջդրուէ և ար-
դէն ելնական ու տնտեսական
տեսութեամբ կարեւոր աղագի կար-
գը կրնայ դասուիլ : Ինչպէս որ ա-
սոր ապագոյց կրնայ համարուի օ-
տար գործողութիւնը այս երկրին
մէջ ձեռնարկուած զանազան շի-
նութիւնները :

Գաղղիոյ և Բուսիոյ միջին
պատերազմին առնել Ամերիկեան
կառավարութեան կողմէն Գաղ-
ղիոյ գէնը խրկուած ըլլալուն քնն-
նութեան համար : Միացեալ հա-
մադայ ծերակոյտը մասնաւոր
յանձնաժողով մը կազմելու խնդ-
րով կը զբաղի այժմ : Եւրոպայի
տէն մէկ քանի անդամներ Սլա-
ւիկեան հանրապետութեան նախա-
գահը կ'ամբաստանեն չեղարեւ-
թեան օրէնքները բաւարարած ը-
լալուն համար : Այս խնդիրը ար-
դարեւ Ալպայանի խնդրոյն հետ
քիչ մը նմանութիւն ունի : Բու-
սիոյ իրաւունք ունի որ իրեն իրաւ-
եալ համաձայնութիւն անողակի
հաստատուի : պահանջուի : պատ-
ճառելով թէ Ամերիկայէն ի Գաղ-
ղիա զինուոր փոխադրութիւնը պա-
տարագրին երկարեւուն պատճառ-
ներէն մին ըլլալով այս առթիւ շա-
փազանց ծախքեր ըրած է : Սա-
կայն անշուշտ Բուսիոյ կը մոռնա
թէ արդէն ստոր հաստատուի հա-
ղարապատիկ ընդունած է Գաղ-
ղիայէն : Այս խնդրոյն վրայ մեր
կառավարութեան ալ ուշադրու-
թիւնը կը հրա իրենք : զի այս տե-
սութեամբ մենք ալ իրաւունք ու-
նինք Հեղեթական կառավարութե-
նէն անողակի հաստատուի պա-
հանջելու ըստ իրաւ սա կրէտէի
պայտամարութեան միջոցին Սլա-
ւի Բանկէլէնիս և այլ ապագայի
նաւերու թողութեան ընկելով
որ կրէտէի ապագայաց զննք ու
պայտար տանին իրաւաւ պատճառ
եղած էր կուսի երկարեւուն :

Միջին անձնատուութեան
պատճառները քննելու պայտոն
ունեցող յանձնաժողովը վերջագետ
իր քննութիւնը աւարտելով անդե-
կազմը պարտաւոր է : Այս տե-
ղեկագրին վրայ մէկ քանի փոխ
խոսքիւններ ըլլալէ վերջը յանձ-

նաժողովը անդամաց ներկայու-
թեան պիտի կարգացուի : Իւրա-
քաչիւր ոք իր գիտողութիւնը քնն-
էն յետոյ քուէի պիտի գրուի և
ընդունուելով ազգային ժողովոյ
պիտի ներկայացուի :
Նը հաւատուն թէ տեղեկագրի-
չը անհրաժեշտ փաստերով ապա-
ցուցեր է նաեւ Միջին բանակը կազ-
մող գունդերուն քաղաքական իւ-
նին ու արժանաւորութիւնը : մա-
րիթաթ Պաղէնի յաճախ կրնան
այն յայտարարութեան հակառակ
թէ այսպիսի անպիտան գունդերու
օգնութեամբ անկարելի եղած էր
որոշիչ ձեռնարկութիւն մը ընել :

Բերլինէն պայտոնապէս ծա-
նոցեր են Գաղղիական կառավա-
րութեան ձեռնաց կայսերական իշ-
խանին Գաղղիոյ հետ գաղափար-
ութիւն մը կ'ընելու գիտարու-
թեամբ Բարիզ գալու համար ճա-
նայ ելած ըլլալը :

Ճարտէն Կաղղիոյ միջին պայտոն
ըրադրոյն ուղղեալ թղթակցութիւն
մը սոյն երկրին կառավարութեան
մօտեւ ձեռնարկած զանազան բա-
րեկարգութեան միջոցները գո-
վեստելը կը ծանուցանէ : Սիլեյ
թղթակցութեան նայելով Ճարտէն
կայսրը հրաման բերէ երկրին բո-
լոր իշխաններուն որ ընտանեօք
Եւրոպա երկրան և իրենց որդի-
կառարեալ գաղափարակութիւն մը
առաջ վերջը ճարտէն գտնուին :

Կաղղիոյ տը լա Գաղղիոյ իր
ըրադրոյն Պանաթըրիսիոյ խորտու-
նելուն առթիւ գրած յօդուածը
հետեւեալ տողերը կը պարունակէ
Պ. Ռուհէի ընտրութեան առթիւ :

Պ. Ռուհէի Գաղղիոյ մէջ ե-
րեւոյթական ընտրութիւնը ծա-
նօթ ու անձնօթ Պանաթըրիսիոյ
օրոյ տուաւ : Եւրոպայ և այնպէս
այս յաջողութիւնը պէտք չէր որ
խնդրութիւն պատճառէր այս կա-
ռակցութեան : զի յայտնի կերակ-
թի պոստարթի անհունութիւնը կոր-
ուած է յոսեալ : Այս մարդը : Եւ-
րոյ միջոցով Գաղղիոյ ընտրութիւնը
քուէ տարու տրամագիր էին եր-
բանն : այժմ տարակցեալ Ազգային
ժողովոյ պարզ անգամ մը ըլլալու
համար իր կուսակցութեամբ փո-
տած քաղաքներուն գիւղեր : Պ. Ռու-
հէի ճառերը անձ աղբեցութիւն
մը չընէ զատ միւս կուսակցու-
թիւններն ալ սօրտիս իրարու պի-
տի կապին : Հանրապետութիւնը
մասնաւոր ամբութիւն և ժողովրդ-
գականութիւն պիտի վստակի : Այս
յաղթանակը որ պարտութիւն մ'է,
ծանոցանելու համար Օւստը լը-
րագիրը ու ոտիկանութեան նախ-
կին տեսուչ Բիլթրիի վարձեալ
թերթերը ուրախութեան յօդուած
մը հրատարակեցին : Աղէկ ըլլալը
որ այս անխառն գրութիւններն պա-
հէին և ապագային մէջ հրատարա-
կելու համար սպասէին :

Կաղղիոյ միջին պայտոն ուղ-
ղեալ թղթակցութիւն մը կ'իմաց-
ուի որ Գաղղիական գիտարարու-
թիւն ունի Տալմոյիս Աւստրիայէն
բաժնելով Հեղեթական միջոցներ :

Գաղղիոյ Ոստիկանութեան տե-
սուէր 1836 ի օրէնքին համաձայ-
նարդիւն է հարց և մարց որ իրենց
աղագը չի թողուն փոխոցները թա-
վառել : Այս արդեւրը արհամար-
հող ծնողները խստիւ պիտի պատ-
ժուին :

Աւստրիոյ Ազգային ժողովոյ
սահմանադրական յանձնաժողովոյն
մէջ «Հին Գաղղիական» նկատմամբ
տեղի ունեցած վիճաբանութեան
մը մէջ : Աւստրիոյ կողմէ պաշ-
տոնեւան Պ. Սլեյմէյը յայտնէր
թէ կառավարութիւնը ձեռնհա-
սութիւն չունի կրօնական վիճա-
բանութեան մէջ մտնելու : որոշե-
լու համար թէ Պապական երկու
կուսակցութեանց օրէն է «Ճշմարտ
Գաղղիոյ» : Իմացուցեր է նաեւ թէ
անխաղաղութեան եկեղեցական բա-
տացուածոց տէր ըլլալով զանոնք
իրենց ձեռքէն յալիչապիւր զըմ-
ուար կ'ար անկարելի պիտի ըլլայ

Բ. Սլեյմէյը պատասխանելով : պաշ-
տոնեւան ծանուցեր է որ եթէ նա-
հանգ մը իր ժողովուրդապետին հետ
«Հին Գաղղիական» թանկարկ կա-
ռավարութիւնը : պիտի ճանչնայ
զայն պաշտօնապէս :

Պ. Սլեյմէյը իմացուցեր է նաեւ
թէ կառավարութիւնը «Հին Գա-
ղղիական» ամուսնութիւնները
վաւերական չը համարելով : պար-
տական է ամուսնացողներուն պատ-
ուիրել որ նախ քաղաքային ամուս-
նութիւն կատարեն և յետոյ «Հին
Գաղղիական» քահանայէն պատկա-
ռուին : որպէս զի ամուսնութիւնը
վաւերական համարուի :

Ա.Զ.Գ.Ա.ՅԻՆ

Մատիս շարժ զօրուան թեր-
թին մէջ թէ պետ առանց ստորագ-
րութեան և շարժականի : սակայն
ըստ ամուսնի հաւանականութեան
ճիշմանեան էքզիսիի զրէն ելած
Թիթիսի վերնագրով գովաւանական
յօդուած մը կ'որդացնէր : յօդուած
մը որ որքան թերիւնանի անցնայ
անցնայ նկատմամբ իրաւայի կեր-
պով կը գովէ : այնքան և աւելի
թերիւնանը ներկային մէջ փոխուած
ըլլալը կը հաստատուի :

Մէկ խնդիր կը բաւէ ըստնիս
հաստատուի :
Թողուց : կըսէ յօդուածագիրը
Թերիւնանի համար : մայրաքաղաքը
«որ ինքզինք հոգայ : առաւ իր բը-
նիկ երկրցի աշակերտները : շաղկեց
«Իր ապարը» մամուլը : եւս զնայ
«Հայրենի» խաղաղասէր արարին մէջ
ցանկելու լուսոյ հաւատը : Խլելու
կառարին որոմը :

Ինչ կ'ընէ Հայրենի (երբ վար-
դապետ է) : Ինչ ընէ : կաշխատի
«կը չըլաւայի : վանքերը կու գէ-
գարեկարգել : գաղտնիք կու գէ-
հաստատուի : երկրցիները նորոգել :
Բայց հիմայ ալ մեկնայ թերի-
ւան Հայրենի :
Պարզեմը

օլմուշ տըր. պէյտանէ հաճէթ օլմաւորըը իւրեր միւսմիւրէյիսմա (այսինքն Տէր Սիմօն և Տէր Արիստակէս) լուհանիտէն պուլունտըղլարը ճիշդէթէն, պէյնէրինտէ թէքէվիլին խոհն իշ պուլ միւսաղէթ իշին պուլունտան աղտէմ թարափէյն Բաթրիքիսանէյէ ճէլպ օլունտըղտէ, միւսմիւրէյի փափաղ Սիմօն էֆէնտի 2000 զրշա սուլէ օլտուղըը պէյտան թիմիլ վէ մէպլաղը մէքպուր Բաթրիքիսանէյէ թէքէմիսթ, թաճթընա արընարափ միւսմիւրէյի փափա Սիմօն էֆէնտի պէտէյի սուլըը մէքթիւրի պիթթէտարիք Բաթրիքիսանէյիլէթէյիլիմ իթմիլ իքէն, չիմտի պուլունտ քիւլլէն ինքեար իթմէսի մէնափիլի դաթիէսիտէն իպաշէթ իտուկի պէտիլի պուլունտիշ տըր. վէ մաճքէմէի թիմարէթէն ինքալի մուհաքէմէլի պահարան կէլինէ, պէր միւրիլի մէշրէս կէլէք միւստայի վէ կէրէք միւստայիլն ալէյի ալմամտան վէ էսնափ վէ թիւճարանտան պուլունտայարափ լուհանիտէն պուլունտալէրի հասէպի իլէ պուլունտըն պէյնիտէն թէքէվիլին խոհն միւսաղէտըն ֆաւլ վէ լուլէթիլ, Բաթրիքիք իթիթիլ տախիլինտէ պուլունտալէլ, թարափէյնէն Բաթրիքիսանէյիլէ իլլամի խուսուսընտ հիւմէմի ալիլէլէրի էքզան պուլունտալիլ իւրէն թէքթիլի ճէվապէ իպիլիտար գըլընալ 25 Ձիլիճէն 1288 22 Եուպիլ 1288

Վէլիլի միւրէթի էրաշնիտան Սհաւասիկ Միլլադիլիլի վարժարանին վարդանանց հանդիսին օրը խօսուած ճառին օրինակը

Սրբազան Հայր. Արքարե թէպէտ հայրենասիրական ոգւով լցուած մեծ պատիւ իրաւունքով ինձ ձեր այս պատկառելի ներկայութեամբ պատուեալ հանդիսին բերն ոտք կոխելու, բայց երկիւղ մը որով սիրտս կը բարախէ, կառկած մը որով միտքս կը փորձնի զի ահաբեկ կ'ընեն, զի մի գուցէ փոխանակ իբրեւ հայրենասէր երախտաւոր մ'օրհանս նոր փայլ մը տալու՝ նուազապէս լուսնիւք ստուեր մը ձգեմ իւր չղերութեան վրայ, որ այժմ ամեն ճշմարիտ Հայոց տըքը կը խորտէ:

Միջ օր բարեպաշտէ, որոյ մեծութիւնը անպատու է Հայկազեանցս համար. և կը բաղձայի թառցիկ և հրաժարի լեզուով մը զայն համայն աշխարհի նախանձելի ընելու, ինչպէս որ կը փայլէ, թիւնս չափազանց ու կեղծ ու պատիւ համարեցաւ եռանդս, բայց միթէ ձեր ամենուն հայրենասիրութեան զգացմամբ օրտերու բախտաւմը, որով այսօրս աւելի խոր դշագոյն էք հայրենեաց կիրքը բանին ճշմարտութեան երաշխտօր չի կրնար բլլալ, և տակաւին զայն փառաբանելու անգամ չառ դուրնալէս և շատ անբաւական համարել, վասն զի այսօրս պատմութիւնը այն ճշմարտութեան ջանք իւր արինազանգ էլերովն ամեն հայկազն մաքրող սոյն զգացմամբ այս օտար աստեղաց տակէն յափշտակելով, Աւարայրի դաշտը կառաջնորդէ, և կը նկարագրէ մեր աշխ հն պանծալի դուռը մը, բազմութիւն մ'Արարատայ գիւցաղանց, որք յանուն պաշտպանութեան համարէն հայութեան համախմբուած են, և իբր վահան Հայաստանի ընդդէմ իւր օրդւոց աղղութեան բնաշխն կորստեանը ի մի սիրտ և ի մի մարմին կաղուած են, և ամենուն օրտերն ալ արծարծուն հուր մ'ընելով ու նը

շան մը, զոր պահպանելու համար իրենց նախ հողաւոյն և ապա օրտին վահանն էին ըրեր, հոն դուստրւած են կազմ և զուարթ իբրեւ կրօնական և Հայրենասիրական հանդիսարան մը՝ քան թէ ուղիւրական պատերազմի զինուելու տեղի

Արդ. Տեարք, ինչպէս քաղցր չ'ըլլայ և անպատու մեր երախտագիտութեան զգացումն այս ախոյեանիս քաղցր անուանքը տօնելու և հռչակելու, որոց արեան զինն ենք բոլոր Հայկազունքս, և մեզի համար, ու մեր ազատութեան համար կամովին ինքզինքնին այսպիսի ահարկու վտանգի մէջ կը նետեն, և ինչ են արդեօք:

Ամենքս ալ տխրօք ՚ի լուր սիրտ ՚ի թանգ կիլիկիանք ՎԱՐԳԱՆԱՆԱՆԻ վաճմ անուանք, որով մեր միտքերը կ'լլանան, և իւրեանց վահանութեան լուսաճաճանչ փառքովը մեր աչքերը կը պշնուն, և մեր սրտերը բաղկամար կ'արծարծին նոցա Հայրենասէր հրովը:

Վասն զի այսօր թորդոմեանի զիւցաղանց ստուերամբ դամբանները խայտաղին, տեմեկով թէ ասոնք իրենց հարազատ դաւադուք են, և թէ իրենց ճշմարիտ Հայ արեւը կրելու և իրենց առաքինութեանց պատուը վայելելու արժանի օրդիք են. և պնդու մեր ապագայ հայկազունքն ալ անմահ օրինակաւ իրենց անուանաց յիշատակին երախտաւոր ըրին հանդերձ խրախուսանք. զի կրօնքն ու Հայրութիւնը անխախտ պահենք սոյն երախտաւոր, եթէ ոչ, ո՞վ չ'վկայեր որ առաքինութիւնն այն ատեն ալ մեր լանջաց մէջ լուս պիտի ըլլայ, և ոչ ևս ալ հայրենասիրութեան կայծ մը մեր սրտերու մէջ պիտի թափանցած համարուի:

Նաեւ պատմութիւնը, գերազանց քան զամենայն կը ներկայացնէ այս պատկառելի դաշտավայրին վրայ քրանչելի գուհը մ'ալ աչքէ Հայոց եկեղեցւոյ ուխտն, որոյ ամենուն իբր թարգման և փոխանորդ հայրելիք և հրաշալիք ներքին Ղևադ ժուռ կուգայ անբացատրելի եռանդեամբ և կը քայլէրէ անդադար այս յանուն համբոյն հայրութեան համախմբեալ նախաձեռնի գունդը, որոյ իւր առաջնորդ և հայր, և երկրորդ սպարապետ կը համարուէր, և եւ այս եկեղեցւոյ անմահ նաճատակին հոգեւունչ բերանին վշմամբը՝ այս բազմութիւնը գիւցաղանց խմբովին քաղցր փայլուն զրաճ հոգած կը պատրաստուի չէ թէ դափնեայ պսակին, այլ վկայից կարծիք ձեռնադրէ

Հասան իրենց Աստուածահաճոյ և գերազանց բաղձանաց. մանաւանդ դու ո՞րքեք Մամիկոնեան շառաւիղը Հայաստանի և իրկորարըր, երանի թէ այդ ցուրտ ու տկախաբան մահաբանէք և ողջտելի յիշատակդ ինչպէս մինչեւ ցարդ, նաեւ յաւիտեանս առաքինութեան կայծակն ոտանու հանապաղ, որ Աւետարանին ու Հայրենեաց սիրոյն նորանոր բողբ արծարծէ բոլոր Հայկազն սրտերու մէջ: Գու այսօր կատարեցիր քու օր մ'ըսածը Պաքսից թաղաւորին և բոլոր արքունեան առջև, թէ այնպիսի դորմ պիտի գործեմ որ բոլոր աշխարհք պատմուի մինչև յաւիտեանս, այո՞ ուխտած է հայրութիւնը երախտագիտութեամբ զի քու հաւաքդ միմիայն իւր վերջնաբուն հետ հնար կ'լինի մառաղուիլ և չը յեշուիլ: Այս կոյր թագաւորն ալ իւր զօրաց կոտորածին աւելի և իւր երեւելի նա

խարարաց սպանումէն առաւել, քու իւր ձեռքէն յափշտակուելուն վրայ ափսոսաց անխուհեմութեամբ չը մտածելով թէ զքեզ միայն քու ճշմարիտ սիրելի եկեղեցին ու հայրենիքն անկորուստ պիտի պահեն մինչև յաւիտեանս:

Ահա, Տիարք մինչդեռ այս պաշտելի յիշատակին երախտաւոր տօնախմբութիւնը, զոր այս օր ամեն Հայաստանեայց եկեղեցիք կը տօնեն, ամեն Հայկազն մտաց մէջ նորանոր հայրենասիրութեան ըզգացման կայծեր կը թափանցէ, և նոցա սրտերու մէջ կրօնի վէհ ու ճշմարիտ ոգին կը ներշնչէ, աւաղ որ՝ ուրիշ յիշատակ մ'ալ ամենուն վրէժնիկութիւնը ու անէճքը կը կուտակէ իւր նախատալից գիւտն վրայ, թէպէտ կարծեմ ամեն ոք չուզեր այն անարգալի անուրը ըսել կամ լսել բայց պատմութիւնը, դարուց անապատ իմաստուն իւր արկնտու էլէրուն մէջ մութ դրերով անոր յիտատակն ալ անմահացուցած է, զոր դարուց ՚ի դարս ալ մինչև յ'յաւիտեանս արծառնք պիտի տան ամեն հայոց սրտերը աշիւ և սարսափով. զի կը նկարագրէ անարժան և ապիւրատ որդի մը, որ փոխանակ իւր համարին եղբարց այսպիսի պառագային մէջ օգնելու և իւր հայրենիքը պաշտպանելու, ինչպէս որ կը պարտէր, ո՞հ կը սոսկամ ըսելու, իւր մայրենի ծոցը կը կեղծէ, և զինքը թելադրող Սամայէլին նման Հայաստանի օրդւոց թուունք կը հրապուրէ և իրին հետ մէկտեղ դժխոց կատաղիներուն կը մտանէ, և համազգեաց գիտիւնքը իւր անարգ փառախրութեան յագեցնելուն պատուան դան կուղէ ընել. ո՞հ այնպիսի հայր մը, եթէ ըսուելու արժանի է, ո՞վ ինչ կերպ արժանի անէճք և նախապէս կարող է տալ, ես չ'մ կարող

Ահա Տիարք, պատմութեան մեզի ներկայացուցած այսօրուան Աւարայրի դաշտը, ուր դրոշմուած են մեր Հայկեան գիւցաղանց ոտից փառաւոր հետքերը. հոս դատուեցան իրարմէ հայրենասէրն և հայրենատուցը ու ընարելոյ վերկարար անմահ արեամբը ներկուեցաւ վայրս, որ զմեզ իբր զգարութեան տեղի կը հրահանգէ թէ ինչպէս պէտք է վառել հայրենասիրութիւնը մեր սրտերու մէջ. կը վարժէ զմեզ թէ ինչպէս պարտ է կրօնի և հայրենասիրութեան եռանդը հասաւոր դառնել ու ըմբռնել, ու մեր մտաց մէջ քաղ արծարծել: Այս պատկառելի վայրս երախտաւոր կրնէ զմեզ նայն քու ջրու անմահ գործերովը, և վէհ տուաւ որ սիրելիք կրօնքը ու աղոյն իրենց անմահաց յիշատակին օրինակաւ, զի միարժանեք իրեն ուխտած անքակտելի միութեան եղանակաւ. և պաշտպանները զիրօնքն ու հայրենիքը իրենց այս նպատակաւ մեծափառ նահատակութեան յիշատակաւ ինչպէս մինչև ցարդ եղած է, փասն զի ո՞վ կրնայ ուրանալ որ, Հայրք միմիայն մեզ ճշմարիտ պարծանաց ու փառաց նիւթը մեր հայրենի կրօնքը, օրուն կը հետեւի աղղութիւնն ալ պահեն կը համարէիք, այս պանծալի նահատակաց և Աւետարանի հայրենի սիրոյն հրգհին կայծերն չըլլան որ դարձեալ իրենց անմահ յիշատակաւ առկայծեալ մտաւր հետեւեալ արծարծեալ իւր խոստանայ Ողին հայրենեաց

Ուրեմն Տիարք, և սիրեցեալ ընկերակիցք իմ, ջանամք մեր այս պիսի հարց առաքինութիւններուն հետեւելու. ու անոնց այս եղանակ

կրօնի և հայրենասիրութեան եռանդը մեր սրտերու մէջ տածելու, որպէս զի մեր բարեբարաց աշխատութեան քրտն պսակելու կարող ըլլանք, զոր անախտն և յարաւուն կը հեղուն մեր վերայ. և անոնց աղղաւէր նպատակաւ մեր մտաց ու սրտերու մէջ ճգամք սերմանած ճշմարտութեանց ու ուսմանց լոյսերը իրենց սրտատրոյի ալիկալութեան համեմատ արդիւնաւոր կարենամք ընել, ուրեմն զիմոյնք ժամանակին դէմ, զի այն թէ մեր այժմու և թէ հանդերձեւերն երկանկութեան գինն է. զիմոյնք միայն բարեաց ջանքին հետամտելով, այն ատեն ամեն բան յաջողութիւն կ'ստանայ մեզի համար:

Աշակերտ Դ. դասու Ս. Թ. վարժ. Միլլադիլի Մարտիրոս Շիտանեան

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԳ

ԳԱՂԱՅԱ

Բարիկ 15 մարտ
Համազգային ընկերութեան գէմ ներկայացեալ օրինաց ծրագրին բոլոր յօդուածներն ալ խորհրդարանէն քննուեցան:

Պաղլիկայ կայարար մեկնեցաւ այսօր Լիպոնի ճամբով Բիւճանէյրօ երթալու:

ԱՆԴՂԱՅԱ

Լճուտար 15 մարտ

Կառավարութեան ծանուցագրին գէմ Ամերիկայի գրկած պատասխան՝ տակ յառաջ Միտցեալ — Նահանգաց տուած յիշատակագրին (փասուց ցանկին) պարունակած պահանջներէն ետ կենալու անկարելիութիւնը կը հաստատուէր որուն մէջ կը գտնուէր Ամերիկայի կառավարութիւնը: Ասով հանդերձ յիշալ պատասխանագրին լեզուն այնպէս մը կ'իմացնէ թէ, ժընեվի իրաւարարաց տեսնին որոշմամբ վճուելիք ու սահմանութիւնք գումարէն բարձր պահանջուներ ընելուն վրայ չի պիտի պնդէ Ռուսիոյ կիթինի գահինը:

Լճուտար 15 մարտ

Լճուտայի Օսմանեան գեսպան Միլլադիլի բաշա երէկ երեկոյ Պ. Կլարտիլի տուած խնձորքէն յետ դարձած միլլոցին ստուգուեցան վայր ընկնելով ալ թեւ կոտրեցաւ:

ԱՆՍՏՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիեննա 15 մարտ

Քրէտի—Օսթրո—Թիւրք ընկերութեան բաժնետոմսներն իրրեւ իւրապիսին արժէթով կը նըկատուին: Մինչև ցարդ բաժնետիրը զարգութեան համար ոտորագրուիլ ու գործերը 600.000 բաժնի կը հասնին: Պորտայի մէջ գործողութեանց թուրքութեանը հակառակ իւրաքանչիւր բաժնի 150 1/2 ֆիօրինի գումար կը կըլլան:

Աւստրական Լոյտ ընկերութեան թրեւտիւն և Պոմպիլի մէջ կ'ստանաւ ամառական երթիկ եկութեան դժին համար 190.000 ֆիօրինի նըպաստ մը չորհուրէն օրինաց ծրագրի մը ներկայացուց պաշտօնէութիւնը խորհրդարանին:

Ճէնովայի Աւստրական ընդհանուր—Հիւպատոսը՝ Օտեսայի ընդհ. Հիւպատոս տնտեսեցաւ:

ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ 15 մարտ

Մաճճինի յուշերկաւորութիւնը երէկ Բիզայի մէջ կատարուեցաւ:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք 15 մարտ

Ընտրութիւններն Պաշտօնէութեան նպատակաւ են:

ՆԵՐՔԻՆ

Օսմանեան տարեգիւղ շնորհաւորութեան առթիւ Բիզա բաշանցեալ երկուշտրթի օր վէհ: Սուրբ թանին ներկայանալով, այս սուրբիւ ամառական ալ 20 հազար աւելցաւ:

—Սըլվիկ գործակապը Պ. Գրիսովիլ Հինգշաբթի օր Պոլիս Մեծ Եպարքոսին ապարանքը երթալով տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Նորին Վսեմութեան հետ:

—Լճուտայի Ռոման և Ընկ. գործարան ներկայացուցիլ Պ. Լուի Մէրթօն և Թ. Բոտէէ շարաթօր Թիւրքիոյ Շոքիեանով մէկնեցան մայրաքաղաքէս:

—Ալպանիկ վրայօք Թրիէստի Օպսէրվատօրն լրագրելը հետեւեալ լուրերը կը հրատարակէ: Անթիվարիէն փետր 27 թուով:

Շքոտայի կառավարիչը՝ Բոտկորիցա պատերազմական միւրք իրկելը կը շարունակէ, կը վախճուի որ այս ընթացքը իւր և դատարանի իշխանին մէջ տեղի ունեցած անխուհեմութիւնները կարգադրելու արդեւ լինի:

Գարատաղիք գեռ կ'զգուշանան մեր վաճառանոցին մէջերեալ թէ և աղէկ գիտեն թէ հոս ոչ համաճարակ տխուր մը կայ, ոչ ալ եղած է: Ո՞վ գիտէ ինչ նպատակաւ արգիլուած է Գարատաղաց Օսմանեան հոգիւմ վրայէն անցնելու և Տաճկաց ալ՝ Գարատաղի հողէն: Այս արգելման պատճառը յառաջիկայ եղանակին մէջ յայտնի կըլլայ:

—Շքոտայէն ալ մարտ 1 թըռականով կը գրեն թէ Ժողովուրդը, օրէ օր անձկութեամբ կ'սպասէ թէ ինչ վեհապետին տուած որոշում սոյն նահանգին նկատմամբ Արքարե կառավարիչ Մուսթաֆա բաշան, Պալարայի շնորհաւորութեան տուիլ իրեն ներկայացող Ժողովրդապետներուն յայտնեց թէ քովը հրովարակ մ'ը ունի, զոր սոսի օրերէն ետքը հասարակութեան պիտի ծանուցանէ:

—Այսօր ժամը 6 1/2 ին խոտգիւղ բանող Դիւ շոգեանը Եմիլ հանդիպելու միլլոցին, սոյն նաւամատոցը կեցող ուրիշ շոգեանա մը երկուրէն սպասել հարկադրուելով, քիչ մը կենալ կ'ստիպուի ճանրուել վրայ, բայց հայկական կոթիւնէն ջուրկը յիշեալ 7 թիւ շոգեանը գէպ ՚ի ծովազրին մօտ բռնելով, Չարտախ ըսուած նաւամատոցին առաջը կեցող նաւակներէն 10 էն աւելի կը խորանալէ: Հողւոյ կարուստ չը կայ:

—Լէվընթ—Հէրըտի բոսճին նաւելով, Յունաց Պատրիարքի նախագահութեամբ Սինոդի անդամներն Ժողովքին մը նախաձեռնալիքով Պալարայի վրայ աղղապետին հետ իրաւախուհութեան նոր ծրագրի մը չինած են, զոր անցեալ հինգշաբթի օր Պատրիարքական թագրիւմ մը Բ. Գուսն պիտի զրկեն:

—Վեցերորդ չըմանակի (միւսիսիւսիլ թէ) ծախելու և կուլուել (փայտ տուիլ ևն) տորց հասցիլ թոյն օր 1871 տարւոյն համար, Սօսիէթէ Ժէնէրայի երաշխաւորութեամբ Հայ վարձակալի (Կիլիկի) մը յանձնուած էր 600 հազար զնի կը լսեմք թէ այս անգամ մասնաւորաց վարձու չըտալով Բարայի Թագապետութիւնը իւր հաշուին համար ինքը ուղղակի տեսչութիւն պիտի ընէ յիշեալ տորց հասցիլին:

—Կը հաւաստեն թէ իզմիտի երկաթուղեաց ճամբուն երկաթէ գեծերն յիշեալ քաղքէն սկսելով զետեղելու ձեռնարկուել է:

